Huset fortjener en vårpuss

Hva hvis huset ditt var en båt? Da ville du ha fått dårlig samvittighet om den ikke fikk en omsorgsfull vårpuss. Feilen med norske hus er at de står der de står hele året. Da er det lett å glemme at den mørke årstida har røynet på.

Av ifi.no

Det skal ikke rare vårdagen til før en huseier ser om huset trenger maling eller ei. De fleste huseiere er meget godt i stand til å gjøre akkurat den vurderingen, og planlegge hvilken sommeruke som passer best.

Men mye annet kan gjøres før den tid.

Her kommer en morsom oppgave for hele familien, som kan avsluttes med brus, vafler og kaffe i solveggen etter endt dyst: Ta den store inspeksjonsrunden! Sett opp en liste over det som er viktig å undersøke, eller klipp ut Inspirasjons forslag til sjekkpunkter.

Skitt som sitter

Har du ikke gjort det før, så gjør du den dagen den første skikkelige vårsola flommer inn gjennom vinduene: Du vasker dem. Da kan du tenke på at den skitten du tar bort fra ytterglassene også sitter på veggene. Antakelig er det enda mer skitt på husveggen, siden vi nordmenn dessverre ikke har for vane å vaske verken trepanel eller murverk. Stryk en fuktig papirdott over veggen, så ser du hvor ille det er. Hvis du har bestemt deg for å male, så husk at maling sitter dårlig på skitt. Og uansett vil en husvask gjøre godt.

Takrenner skal ikke bule

Gransk taket. Send gjerne den modigste i familien opp takstigen. Er alle taksteiner på plass? Særlig langs mønet kan steinene ha flyttet på seg. Er pipa i orden? Pipehatter kan ha fått hull, steiner kan ha løsnet. Se etter om takrennene er åpne. Utrolig mye bøss transporteres med snø og regnvann. Ikke stol på at nedløpene er åpne. Der kan det ligge klumper av løv og skitt. Ta opp hageslangen og spyl. Undersøk også takrennene utvendig. Ispropper kan ha sprengt dem i stykker. Takrennene har skjøten på baksida, og den skjøten er ofte det svake punktet. Hvis ei takrenne ser ut som en slange som nettopp har slukt en hamster, må den garantert skiftes. Hvis takrennene dine går rett ned i dreneringen (et rør som ligger rundt huset, lavere enn grunnmuren) har du et problem, både med inspeksjon og mulige skader. Bruk eventuelt hageslangen eller et stakebånd for å kjenne etter at det er åpning helt ned. En rørlegger eller snekker bør hjelpe deg å bygge om dette systemet, med en synlig rist i overgangen ned til dreneringsrøret. En annen, ikke like pen løsning er å legge skjøterør fra takrenna og ut på bakken, slik at vann ikke så lett renner ned langs grunnmuren.

Mindre grønt ved grunnmuren

Her er det punktet som det ofte er minst populært å gjøre noe med: Blomster og planter. Altfor mange hus har blomsterbed inntil grunnmuren. Blomster og busker transporterer og lagrer fukt. I neste omgang tar fukten seg inn i muren og treverket. Det er slike forhold som gjør at råte og sopp trives.

Men det er vel ikke noen som for alvor vil begynne å spa vekk tulipanene når de så vidt har stukket nesen opp av jorda? Vi synes heller ikke det er noen god idé å ommøblere hagen samtidig som vekstene virkelig begynner å sprette opp og fram. Men det er nå du kan gjøre deg opp en mening: Rosebusken inntil hushjørnet er en fuktmaker. Den kan flyttes ut på plenen og få sitt eget klatrestativ i oktober. Blomsterbedene ved veggen kan steinlegges. Nye etableres utenfor. Hvis familien får bestemt seg for tiltakene nå, er det lettere å gjøre jobben når høsten kommer.

Fulle hull, skumle sprekker

Barna, eller den i familien som rager lavest over bakken, kan få som spesialjobb å sjekke ventiler langs grunnmuren. Mye rart dyre- og insektliv kravler rundt og vil inn i husene våre. Derfor skal det ikke være hull i ventilnettingen. Få også bort alt spindelvev og annet som truer med å tette lufttilgangen.

Ingen hus står helt i ro. Derfor er det alltid en risiko for sprekker i muren, og små bevegelser i bygningskroppen. Finn ut hvor sprekkene er, og ta gjerne et bilde med dato (digitalkameraer gjør det automatisk) av skaden som er oppstått. Dører (og noen ganger vinduer) kan være vanskelige å åpne. Ofte kan du gjøre små justeringer, andre ganger kreves snekkerhjelp.

Finn fuktfellene

Rust sover ikke, sies det. Det gjør heller ikke fukt. Endeveden på stående kledning har en tendens til å trekke vann oppover i veden. Grunnen er den såkalte kapillærkraften: den besørges av de tynne rørene i veden, som i levende trær er der for å transportere vann oppover. Kjennes enden av bordene porøse og smuldrete, betyr det at råten arbeider. Stikk med en syl eller liknende oppover langs bordet. Den skal ikke kunne gå langt inn. Frisk endeved bør tettes grundig med maling eller olje: Spør hos faghandleren.

Alle hus har fuktfeller, som regel på steder du ikke ser. Sjekk oppunder takskjegg, rundt og bak trapper, i vinduskarmer og alle andre steder der du vet at det kan samle seg vann når det regner.

Rydd unna rotet

Den vakre vårdagen er det riktige tidspunktet for å gni seg i øynene, se seg rundt en ekstra gang og si: Nå skal rotet vekk. Ting som har ligget og slengt ute vinteren gjennom, fortjener kanskje å bli kastet? Står ubestemmelige ting inntil veggene eller fyller opp i garasjen? En siste oppgave er kanskje å lage en liste til, med følgende tre punkter: 1) Skal selges 2) Skal gis bort 3) Skal kastes.

Da har du fortjent en vaffel til.

Fjern soppen!

En mild og fuktig høst og vinter har fått svertesoppen til å gro. Den synes spesielt godt på lyse hus. Ekspertene anbefaler at hus og hytter vaskes hvert år for at de skal holde seg pene. Velg en regnværsdag som vaskedag. Da får vaskemidlene tid til å virke.

Verdens beste vafler

(en oppskrift som rekker til hele dugnadsgjengen)

4 egg

400 g sukker

1 kg hvetemel

1 liter h-melk

1 ts natron

1 ts vaniljesukker

2 ts bakepulver

3 dl seterrømme

250 g smør/margarin

Fremgangsmåte:

Visp sammen egg og sukker. Blander natron vanlijesukker og bakepulver sammen med en del av melet. Bytt på å ha oppi mel og melk. Smelt smør/margarin og hell dette i røra. La røra stå og godgjøre seg en time. Bland i rømmen rett før du begynner å steke.

Du får 30-35 lekre vafler. Serveres med rømme og syltetøy.